

Bácsme gy ei Füg get len sé g

A BÁC SBODROG VÁRMEGYEI ÉS A ZOMBORI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Előfizetési ár: Egész évre 10 kor., negyedévre 3 kor.
Tanítók részére: Egész évre 8 kor., félévre 4 korona.
Egyes szám ára 10 fillér.

A lap tulajdonos „Bácsme gy ei Füg get len sé gi és
48-as Párt” megbízásából:
FALCIONE LAJOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Erzsébet-körút 13. sz.
Közlemények és előfizetések ide küldendők.
Megjelenik: vasárnap és csütörtökön.

Leszámolás.

III.

A vármegye dárdása nagyon átlátszó, de éppen azért ügyetlen fogáshoz nyúlt, amikor — nem várva be mondani valóink befejezését — idétlen *közbeszólásokkal* iparkodik bennünket a kerékvágásból kizökkenteni. Mondja meg Agrár Károlynak és a többi kisebb-nagyobb instruktorainak, hogy sokkal gyakorlottabb vitatkozók vagyunk, sem hogy az ilyen primitív cselvetéseknek felüljünk. A locsogásukat tehát egyelőre ignorálni fogjuk; s ha egyáltalában reagálunk is rá valaha, az majd csak akkor történik, amikor a tisztelt urak *kövért bűnlajstromát*, legalább nagy vonásokban, lefestjük és letárgyaljuk. Már bizony — tisztelt vármegye és „járulékaik” — akik a deresre kerültek, azoknak ki kell állaniok az egzekuciót, bármilyen keservesen esik is. „Senki sorsát el nem kerülheti.”

Folytatjuk tehát a *leszámolást* ott, ahol elhagytuk. S először is tisztázzuk a *szerb hegemonia* kérdését.

Bosszankodni nem tudunk, csak kacagni azon a szemérmellenségen, hogy a tisztelt urak a Nikolitsékkal való szövetekezést *hazafias cselekedetnek* akarják feltüntetni. Hiszen az egész világ tudja, hogy az úgynevezett „szerb önálló párt”, vagy másik elnevezés szerint a „szerb liberális párt”, amelynek hívei közé tartoznak a Vojnitsékkal politikai szövetségben álló zombori szerbek — a hazai szerb lakosság között a magyarellenes frakciót alkotják. Nem csupán szerb nemzetiségüket akarják ők sértetlenül megőrizni, — ami ellen józan ésszel senki sem tehet kifogást — hanem elvakultan gyűlölnék mindent, ami magyar. Avagy ki látta még ezeket az embereket ott, ahol valami hazafias manifesztáció ment végbe? Például: résztvettek valaha a március 15-iki, vagy október 6-iki nemzeti ünnepen? Adtak egy garast valaha hazafias közcélokra? Ott találjuk a neveiket — mondjuk — a Rákóczi-, vagy a Schweidel-szoborra adakozók között? Járnak ezek az emberek a magyar színelőadásokra? És a bécsi politikával szemben nem híven követik-e ma is a Jellasihtól örökölt tradíciókat? És nem ők maguk hirdették-e tavaly lapjukban, a „*Szlogá*”-ban, hogy: „*Konyovits megválasztása által Zombor város szerb jellegét biztosították?*”

Ellenben a szerb radikális párt, amely velünk, függetlenséggel fegyverbarátságban állott és áll, a szerbségnek

a hazafias elemeit foglalja magában; mert azok nemcsak nem gravitálnak semmiféle idegen hatalom, legkevésbé pedig Bécs felé, hanem csatlakoztak a függetlenségi programhoz és — szerb nemzetiségük megőrzése mellett — a magyar állam híveinek vallják magukat.

Nekünk tehát nincs okunk megtagadni a mi szerb ajkú elvtársainkat; de a tisztelt urak bújjanak el a szerb híveikkel és szegélyeljék magukat e szövetekezés miatt, amelyet azért kötöttek, hogy a magyar nemzeti ideálok képviselőjét, Fernbach Pétert megbuktathassák.

Különb en elismerjük, hogy ebben a szövetekezésben van stilszerűség és következetesség. Mert hiszen a tisztelt urak (az egész Vojnits-gárda) olyan politikai rendszer fegyverhordozói, a melynek *legfőbb célja* és úgyszólván *egyetlen programpontja a magyar nemzeti irányzat letörése*, a függetlenségi aspirációk tönkretétele. Ők és az ő szerbjeik tehát csakugyan kedvüket találhatják egymásban: „*par pari gaudet.*”

Annyit különben — záradékol — még megjegyezhetünk, hogy majd ha a tisztelt urak szerb szövetségesei is megteszik azt, amit Tomits Jása a zombori függetlenségi párt helyiségében tartott hazafias beszéde közben megtett, amikor a meleg honfíui lelkesedés extázisával fölkiáltott, hogy: „*Ha még egyszer azt izeni, mindnyájunknak el kell menni!*” — majd ha ugyanígy beszélnek Konyovitsék is, akkor nem vetjük többé a tisztelt uraknak a szemére a szerbjeikkel való szövetekezést.

Térjünk azonban rá a mai kormányzatra, amelyet a tisztelt urak, ismert szerénységükkel, „*tapintatos*”-nak és „*gavalléros*”-nak neveznek; mert — szerintük — nem lett bántódásuk azoknak a tisztviselőknek, akik velünk szavaztak és azoknak a tanároknak, akik a képviselőválasztáskor függetlenségi kortesbeszédet tartottak.

Ami a „tanárok”-at illeti, mindenki tudja, hogy ez az aposztrofálás csak egy tanárra vonatkozhatik, akiről azonban a legádázabb ellensége is kénytelen elismerni, hogy ideális célokat nemesen szolgált s tiszta meggyőződésének becsületes és lelkes szószólója volt, de anélkül, hogy egy vonalnyira is átlépte volna akár a politikai tisztesség, akár az írott törvény határait; s anélkül, hogy hivatali kötelessége teljesítésében csak egy órát is elmulasztott s kortescélokra egy pillanatnyi szabadságidőt igénybe vett volna. Ez a férfiú, igenis, szószólója volt a függetlenségi eszmének és az általános szavazati jognak, de

csak akkor lépett ki a porondra, amikor látta, hogy egyik kollégája, akiről mindjárt szó lesz, az ellenkező irányban hevesen agitál; s amikor látta, hogy a vármegye közköltésén, 70 korona napi-dijjal deputátusokat küldött arra az országos gyűlésre, melyen, Tisza István vezetése alatt, a választási reform ellen demonstráltak.

Állítsuk ezzel szembe a tisztelt urak egyik legbuzgóbb csatlósának, *Novákovits* Izidor felsőkereskedelmi iskolai tanárnak az esetét, akiről köz tudomású, hogy a képviselőválasztás idején *betegség* címén szabadságra engedték s hivatalos teendőinek ellátására a *város költségén* helyettesítést állítottak. Csoda történt azonban, mert amikor Vojnitsék kimondották a varázsszót: „*Vedd fel a te nyoszolyádat és járj!*” — *Novákovits* úr menten meggyógyult és annyira „*munkaképes*” lett, hogy éjnapot egygyé téve, képes volt fáradni, szaladgálni és a legnagyobb vehemenciával korteskedni a kormánypárti jelölt érdekében. Mikor tanítani kellett volna, akkor beteg volt, de mikor agitálni kellett, akkor a legelevenebb, a legmozgékonyabb kortesek közé tartozott. A nagy kortesfáradalmakat aztán megint a város költségén pihente ki; sőt piheni még most is, mert betegség címén még mindig szabadságon van, holott olyan egészséges, mint a makk és olyan erős, hogy akár hajót vontathatna a Dunán. A szerb bankot friss erőben tudja igazgatni, de az iskolában teljesíteni a kötelességét, arra már — beteg. Erre tessék kádenciát mondani, tisztelt urak.

Tagadják az urak a függetlenségi tisztviselők és polgárok üldözését? Hát persze: „*si fecisti, nega.*” Hanem majd mindjárt szolgálunk egypár konkrét adattal.

Álljon itt először is a *Payerle* Nándor szolgabíró esete. A vármegyének ez a régi tisztviselője művelt, szeretetre méltó, tehetséges férfiú; hivatalában a kötelességteljesítés mintaképe, a közön-séggel való érintkezésben előzékeny, mindenkivel szemben igazságos, részrehajlatlan. Mindezen tulajdonságaiért közbecsülésben és közszeretben állott; úgy, hogy mikor járásában — a palánkai járásban — megüresedett a főszolgabírói állás, a járás közönsége, pártkülönbség nélkül, küldöttségileg kérte a megválasztását. Az akkori főispán, Fernbach Károly, figyelemmel a méltánylást érdemlő körülményekre, melegen pártolta *Payerle* jelöltségét. Ámde *Payerle* elkövette azt a megbocsáthatatlan bűnt, hogy hazafias meggyőződéséhez

híven, becsületes őszinteséggel, nyíltan vallotta függetlenségi elveit. Ez elég volt a Vojnits-hadnak arra, hogy megbuktassa ezt az érdemes férfiút, mert az ő szemükben a függetlenségi elv a tisztségre, pláne az előlépésre, föltétlenül diszkvalifikál. Ez a méltatlanság egész, a desperációig elkeserítette a nagy családú embert és majdnem végzetes lépésre vitte. A bosszú azonban Vojnitséknak még nem volt elég; mert a *nagy családú* Vojnits István, alighogy a főispáni hatalom gyakorlatába lépett, tovább üldözte a *nagy családú* szolgabíró; sietve áthelyezte Palánkáról Titele, amivel anyagi kárt okozott neki.

Nem kevésbé botrányos üldözés tárgya volt *Bárczy* Iván pénzügyi tanácsos is; aki egyáltalában nem avatkozott semmiféle politikai agitációba, de elkövette Vojnitsékkal szemben azt a fölségsértést, hogy megtartotta függetlenségi meggyőződését és nem csatlakozott a pretoriánus gárdához. Bosszúból rögtön áthelyeztették az ország tulsó részébe: Nagyenyedre. Cinikus ember-telenségükben mit sem törődtek azzal, sőt kaján módon triumfáltak rajta, hogy milyen kárt okoztak a családapának, aki kénytelen volt iskolába járó gyermekét itt hagyni, Zomborban. S mikor a polgárság, a méltatlanság fölött felháborodva, lampionos menettel akart búcsút venni a közszeretben álló férfiútól, akkor Vojnits úr ezt az ártatlan tüntetést nemcsak megtiltották, hanem fegyverbe öltöztették az egész rendőrséget; készenlétebe helyezték és a városháza udvarán koncentráltatták a katonaságot, s készek lettek volna vérbe-gázolni, összelövetni a népet. A tisztelt urak szótára szerint ezt is úgy hívják, hogy: *„tapintatos és gavalléros“* eljárás?

Hát dr. *Novák* Elemér kincstári alügyész ki helyeztette át Nagybecskerekre? Novák egy hajszálnyival se lépte át azt a korlátot, melyet a politikai tevékenység tekintetében a törvény a köztisztviselők elé állít; de férfias nyíltsággal megmondotta a főispánnak, hogy függetlenségi meggyőződését követve, Fernbach Péterre szándékozik szavazni. Erre pár nap múlva már jött az ukáz, hogy a magyar állam érdeke sürgősen azt kívánja, hogy a választás napját Novák ne Zomborban, hanem Nagybecskerekben töltsse. Az igaz, hogy Nagybecskerekben alig tudtak dolgot adni az új kollegának; de az nem baj; Vojnits úr itt Zomborban bizonyára jobban tudták, hogy a nagybecskereki kincstári ügyészségnek mire van szüksége. Mondja meg a főispán úr, hogy kinek a rovására kell írunk ezt a *„tapintatos és gavalléros“* cselekedetet? És mondja meg egyúttal azt is, hogy ki lehet az a *settenkedő „gavallér“*, aki *in derre* tette oda fönt a Novák Elemér intakt nevét, dacára annak, hogy Novák, tartózkodó viselkedésével, politikai üldözésre még ürügyet sem szolgáltatott, hivatalos kötelessége teljesítésében pedig nemcsak kifogástalan, hanem főlebbvalóinak teljes elismerésével dicsekedhetik? És mondja meg a főispán úr, ki az, aki alattomban még most is áskálódik Novák ellen?

Méltóztassanak a tisztelt urak arról

is egy kis fölvilágosítást adni, hogy ki volt az hatalmas ember, akinek messzenyúló keze a vasúti szolgálat belső dolgaiba is beleavatkozott, amennyiben a választás napján a *függetlenségi vasutasokat* szolgálattételre kivezényeltette a zombori határból, de véletlenül egyetlen egyet se távolított el azokból, akik hajlandóknak mutatkoztak Konyovitsra szavazni?

Hát azt a hajszát miképpen nevezik *„gavallér“*, amit a zombori *függetlenségi polgárok* ellen folytattak, különböző ürügyek alatt, *„kihágás“* címén, amikor olyan pompásan kezelték az *„egyenlő mértékkel“* dolgozó igazságszolgáltatást, hogy 100 koronás bírságokat vágtak a függetlenségi nyakába olyan apróságokért, amilyenekért a Konyovits-pártiak néhány koronás büntetéssel szabadultak? Ezt, persze, mind a *„pártatlanság“* és a jóságos *atyai kormányzat* tevé.

De nézzünk szét egy kicsit a vidéken is, ahol szintén garmadával találhatók épületes bizonyítékai a *„gavallér“* kormányzásnak.

Kulán például megtörtént az az eset, hogy a főszolgabíró elrendelte egy függetlenségi választó házában a lebontását, az alatt az ürügy alatt, hogy az életveszélyesen rozoga állapotban van. Az életveszélyességet ugyan nem bizonyította semmi; de hát a főszolgabíró tudja a legjobban, hogy mi kell a magyarnak, ha az konokul ragaszkodik a kuruc hitvallásához. És szegény jó elvtársunk feje fölül bizonyára lebontották volna a hajlékot, üdvös példadással a többi függetlenségi választóknak; szerencsére azonban valami gépműhely-féle volt abban a házban s így fontos ipari érdekek tiltották a célbavett barbarizmus elkövetését; ennél fogva az *állami iparfelügyelő* közbelépett, mire aztán a főszolgabíró mégis jónak látta elállani a szándékától.

*Gombárovi*s bezdáni korcsmáros igen tanulságos históriája is érdemes arra, hogy a közönség épülésére itt megörökíttessék. Ennek a polgártársunknak ugyanis már 20 esztendő óta volt korcsmája a saját házában, ami ellen nem volt kifogása soha senkinek. Elkövetkezett azonban a tavalyi választás; a főszolgabíró tehát hazafias és hivatalbéli kötelességének tartotta, hogy a Vojnits-uralom restaurálása érdekében egész hatalmát és befolyását a latba vesse. Nosza, beutazta tehát gyorsan a járását és alaposan a kezelése alá vette a függetlenségi választókat. Gombárovi is — aki mindig függetlenségi volt — kapacitálta, hogy hagyjon fel a kuruckodással és mint megtért bárány, vonuljon be a *cs. kir. szabadalmazott Vojnits-akolba*. Gombárovi azonban derekasan kitartott a politikai hitvallása mellett és állhatatosságán megtört minden csábítás és fenyegetés. A főszolgabíró tehát belenyúlt abba a bizonyos *„gavallér“* szertárba és váratlanul egy *súlyos argumentumot* rántott onnét elő. Egyszerre fölfedezte ugyanis, hogy Gombárovi korcsmája közel esik az iskolához. Csodálatos, hogy 20 évig nem jöttek erre rá; de hát: „jobb későn, mint soha.“ Diktum-faktum: rövid úton bezárták a korcsmát. Sőt a pénzügy-

igazgató is arra a gondolatra jött, hogy ettől a Gombárovi-tól igen célszerű dolog lenne megvonni az italmérési engedélyt. A gondolatot nyomom követte a tett és Gombárovi arra ébredt, hogy a 20 éves üzletnek vége. Mit tett hát a megszorult ember? Egyszerűen *bement az akolba* és szépen *leszavazott — Zsuboryra*. Erre aztán csodálatos fordulat történt. Valami *felsőbb sugallat* hirtelen más gondolatot adott a főszolgabírónak is, a pénzügyigazgatónak is; vagy talán a választás éjszakáján valami jótékony tündérek borsón messzebb tolták az iskolát a korcsmától; nem lehet egész biztosan tudni; csak annyi bizonyos, hogy kétszer huszonnégy óra alatt megint kinyílt a Gombárovi korcsmája.

„Hanem azért Brutus becsületos ember“; azaz hogy: a *„gavallér“*-kormányzat a világ minden kincséért sem üldözött és presszionált senkit.

Mindazonáltal mi elég rosszlelkűek vagyunk arra, hogy fölhányforgatjuk az efféle dolgokat és egyelőre nem hagyjuk még abba ezeknek a históriai tényeknek az elmondását. Van annyi, hogy akár könyvet írhatnánk róluk. Annak okáért bátrak leszünk még a tisztelt uraknak egy csomó hasonló esettel kedveskedni.

Vizsgálat a petíció ügyében.

Az ellenpetíció.

Negyvenhatodik nap.

Április 3-án a Dobos-féle és Gruits-féle korcsmában állítólag végbement traktákra nézve történtek kihallgatások. Az eredmény megint *teljes kudarc* Konyovitsékra nézve.

A kihallgatott 18 tanú közül Wallner Ferenc, Csirszka János, Pekánovits József, Klinovszky Kálmán, Schüzler Pál, Raits Tamás, Hajósevi András, Krevenska Mátyás, Vidákovits Sándor semmit sem tud, nem volt a kérdéses korcsmában, nem is hallott az ott törtétekről.

Urno Antal, a Konyovits párthíve, vallja, hogy május hónapban egy este összejövetel volt a Dobos korcsmájában, ő ott leselkedett az ablakon, voltak ott vagy százan, ennivalót nem látott, hogy volt-e ingyen bor, azt nem tudja; csak annyit tud, hogy borozgattak és a tisztviselőket szidták. Hogy az italt ki fizette, arról nincs tudomása.

Sztrilich Zsigmond vallja, hogy még április hónapban volt egyszer a Gruits korcsmájában, ahol a választók névsorát olvasták föl. A traktáról nem tud, nem is fizetett semmit. Mátrai Zsigmond vallja, hogy egyszer volt Gruitsnál dr. Mayer ügyvéddel, március végén, vagy április elején, amikor a választók névjegyzékét olvasták föl. Máskor ott nem volt; traktáról vagy itatásról nem tud semmit. Maga Gruits Trifun korcsmáros azt vallja, hogy volt ugyan nála 3—4 nappal a választás előtt összejövetel, de akkor nem a választók, hanem a Fernbach-párt kortesei jöttek össze, hogy megbeszéljék és kiosszák a szerepeket, hogy melyik szállásról ki fogja behozni a választókat; 19-én lehettek ott, de Sztrilich nem volt köztük. Mayer dr. rendelt néhány liter bort, ezt elfogyasztották, de egyéb nem történt. Szavazásról szó se volt.

Schnur Lajos vallja, hogy a választás előtt a Fernbach-párt kortesei összejöttek Gruitsnál, csupán azért, hogy megállapodjanak, hogy

ki melyik szállásról hozza be a választókat. Ittak ott pár pohár bort, de ő nem ivott. Hogy ki fizetett, azt nem tudja. Ennivaló nem volt. Siskovits Illés hasonló vallomást tett; valamint Miits Nikola Andrin is. Metz József vallja, hogy csak másoktól hallotta, hogy ő is ott volt az összejövetelen, mert akkor mámoros volt; nem emlékszik az ott történetekre.

Mayer Nándor vallja, hogy a választás előtt több kortest összehívott Gruitshoz, hogy a szerepeket kiosssa, ki melyik szállásra megy a választókért. Akkor rendelt néhány liter bort, de senkit se buzdított szavazásra, nem is kapott erre nézve ígéretet senkitől. Etetés-ítás nem történt. Az egész vád tehát egyszerű mese.

Negyvenhetedik nap.

Április 4-én még mindig a Gruits Trifun korcsmájában állítólag végbement etetés-ítás vizsgálata folyt, Konyovitsékra éppen olyan csúfos kudarccal, mint az előző napokon. Az összes vallomások határozottan megcáfolták az ügyetlenül és rosszhiszeműleg kifundált vádat.

A bíró 21 tanút hallgatott ki. Ezek közül Mérei József, Parcsitits Sándor, Szternagy Sándor, Beretits György, Kunits Milán, Másits Novák, Mérő Simon, Tordi Ignác, Buzadzsin Radován, Tuczakovits Lázár, Raics Antal, Sztojánovits Milán és Szternagy Fábrián nem is volt Gruits korcsmájában, nem is hallott az ott történetekről. Némelyik közülök azt sem tudja, hol van az a korcsma; volt olyan, amelyik abban az időben betegen feküdt és volt olyan, aki nem is volt Zomborban.

Marisevits Miladin nem is hallott az etetés-ításról. Egyszer volt Gruitsnál, de az nem a szóbanforgó napon volt s akkor a kongresszusi választásról beszélgettek. Parcsitits István egyszer volt Gruitsnál, de nem a választókkal, hanem a kortesekkel, amikor megbeszélték a beosztást. Ennivalót nem látott, ingyen borról sem tud, amit fogyasztott, azt kifizette. Rajkovits Miklós ugyanilyen vallomást tesz, valamint Mérő Ferenc is.

Pavletits Balázs ott volt Gruitsnál, mikor a kortesek a beosztást megbeszélték, de a másik szobában borozgatott, a maga pénzére. Ennivalót nem látott; hogy a kortesek számára volt-e ingyen bor, azt nem tudja. Bikár Vászta Mladen vallja, hogy az etetés-ításról szóló vád nem felel meg a valóságnak. Ott volt a többi kortessel, megbeszélni a beosztást. Ennivaló nem volt; tudtával mindenki a maga pénzére ivott.

Negyvennyolcadik nap.

Április 5-ike se volt jobb nap Konyovitsékra, mint az előző napok. A Kuntits Sándor korcsmájában állítólag végbe ment etetés-ításról szóló vád vizsgálata volt napirenden; s az összes vallomásokból kitűnt, hogy a vád pusztia koholmány.

Kihallgatás alá került 16 tanú; akik közül dr. Jovánovits József, Dzsinitits István, Goretits József, Lajos Pál, Hercog Mihály, Bosnyák Péter, Engusz Sándor, Hercog Mátyás, Csányi Rezső, Makk Gáspár és Szemes József kijelentették, hogy nem voltak Kuntits korcsmájában, nem is hallottak arról, hogy ott valami traktálás történt volna.

Kuntits Sándor korcsmáros vallja, hogy a kérdéses napon voltak nála választók és más vendégek is. Sem etetés, sem itás nem volt, ki mit rendelt, azt fizette. Előfordult, hogy jobb módú emberek hozattak 1—2 liter bort, de általános költséget nem fizetett senki. A privát vendégeken kívül volt 30—40 választó s elfogyott mindössze 20—30 liter bor és mintegy 40 üveg sör. A választók előbb mentek el, mint a privát vendégek; sem felkő-

szöntő, sem beszéd, vagy szavazásra buzdítás nem volt. Raics Bóna vallja, hogy ott volt a Kuntits korcsmájában, arról beszélgettek, hogy ki fogja összegyűjteni a választókat. Etetés-ítás nem volt, sem beszédet, vagy felkőszöntőt nem mondott senki; a szavazásról szó sem esett.

Kocsis István vallja, hogy ott volt Kuntitsnál, megivott 2 deci bort, azt kifizette. Látott többek előtt 2—3 deci bort, de hogy az ingyen lett volna, arról nem hallott semmit. Beszédet, felkőszöntőt vagy buzdító szót nem mondott senki. Kalmár Pál lényegileg hasonlóan vall. Markovits Balázs vallja, hogy este nem volt Kuntitsnál, hanem délután, amikor Rados átadta neki azoknak névjegyzékét, kiket neki kellett a választásra felvinni. Etetés-ításról nem tud.

HIREK.

A vármegyei tisztikar gr. Tisza Istvánhoz. Bácsbodrog vármegyei tisztikara — hajbókoló táviratot intézett Tisza István grófhoz, abból az alkalomból, hogy a grófi kortesvezér, a parlamentben a vármegyei tisztviselők érdekében kortes beszédet mondott. „Bármit hozzon is a jövő — mondja a távirat — a tisztikar nagyrabacsulása, hálája, ragaszkodása fogja kísélni” — ö exellenciáját. Helyes; helyes; és mi reméljük, hogy ez a hódoló távirat kedves emléket fogja képezni a gróf urnak, *geszti remetésében*, ahová — hinni merjük — a magyarok istene nem sokára elfogja vezérelni a providenciális férfiut.

Halálozás. Részvétellel vettük az értesítést, hogy *Duchon Béla*, nyugalmazott kir. adófelügyelő, Zombor város tiszteletbeli tanácsnoka, április 2-án, élete 77-ik, házasságának 53-ik évében, hosszas szenvedés után elhunyt. Temetése, nagyszámú tisztelőinek és rokonságának részvételével, április 4-én délután ment végbe. A család által kibocsátott gyászjelentést a következő családtagok nevében adták ki: *Duchon Béláné* szül. Batizfalvy Emilia, özvegye. *Sprodt Mátyásné* szül. *Duchon Emilia*, Pásztory Lajosné szül. *Duchon Mária*, dr. *Duchon János*, gyermekei. *Dr. Sprodt Béla* és neje *Heintz Juliska*, *Duchon Béla*, *Duchon János*, *Duchon Imre*, és *Duchon Mariska*, unokái. *Sprodt Béla*, dédunokája. *Duchon Ferenc* és *Duchon Amália*, testvérei. *Dr. Duchon Jánosné* szül. *Frey Mária*, menyje. *Sprodt Mátyás* és *Pásztory Lajos*, vejei. És számos rokonai.

Jászy Oszkár előadása a nemzetiségi kérdésről. Fáber után Jászy — hisz ez csak természetes. A zombori szabadkőműves urak egymásután szállítják ide a *rombolás apostolait*, vagyis az olyan „kőművesek”-et, akiknek a csákánya kiszámított tervszerűséggel bontogatja a magyar nemzeti állam és az erkölcsi renden nyugvó társadalom épületét. Fáber az istenségnek és a vallásosságnak üzent hadat; Jászy az állami egységet támadja. Egészen mindegy, hogy ez a munka a „szabadgondolkodás”, a „szabadkőművesség”, vagy a „szabad lyceum” cégére alatt történik-e? Ami a Jászy vasárnapi előadását illeti, hát az hosszú lére eresztett prédikáció volt ugyan, de mindössze annyi igazságot találtunk benne, hogy a nemzetiségi kérdést nem szabad, sőt nem is lehet megoldani erőszakos rendszabályokkal, hanem csak kulturával, becsületes közigazgatással, jó igazságszolgáltatással és népjóléti intézményekkel. Ezt mi is szóról-szóra aláírjuk; hirdettük mindig és hirdetni fogjuk ezután is. Egyébként azonban Jászy a kérdést kozmopolita szemüvegen nézi, noha úgy tesz, mintha a történelmi fejlődés természetes áramlatára mutatna rá. Előadásában annyi a történelmi falsum, mint amennyi az okoskodásában az ellentmondás és a vastag szofizma. Egyszerűen ráhelyezkedik a nemzetiségi agitátorok álláspontjára s az ezekkel fentálló fegyverbarátságát odáig viszi, hogy még a nemzetiségek kifelé való gravitálását is vakmerően letagadja, mintha ez a súlyos krimen nem lett volna már

számtalanszor bírói ítéletekben dokumentálva. A magyarosítási törekvésekkel szemben az amerikai példára hivatkozik, ahol nem törődik az állam a nemzetiségek fajmozgalmaival, senkire se kényszeríti rá az angol nyelvet, mégis a kivándorlott tótok, oláhok mind megtanulnak angolul. Persze, hogy megtanulnak, mert ott sem a hivatalos, sem az üzleti érintkezésben nem boldogul senki az angol nyelv nélkül; aki az állam nyelvét nem tudja, az könnyen éhen halhat. Jászy nagy buzgóságában még a nemzetiségi agitátorokat is túllicitálja, amikor olyanokat követel, hogy a nemzetiségi vidékeken legyenek nemzetiségi iskolák, mint a közigazgatás, jogszolgáltatás és az egész hivatalos ügykezelés. Végül nem hagyhatjuk szó nélkül azt a feltűnő dolgot, hogy az előadást reklám célokra használták fel az élelmes szabadkőműves urak. Százával osztogatták szét ugyanis központi lapjuknak, a *Világ*-nak a mutatványszámát a közönség között. A „szabad lyceum” talán még sem arra való, hogy gimpli-fogásokat közvetítsen.

Dulakodás a megyei főorvosi állásért.

Még ki sincs hirdette a pályázat a dr. Pávlovits elhalálása folytán megüresedett vármegyei főorvosi állásra, már is erős dulakodás folyik az aspiránsok között. Eddig hat jelölt üti a vasat maga mellett és mindegyikük érdekében erős befolyások és hatalmas protekciók mozognak. A jelöltek a következők: dr. Thim József apatini járásorvos, dr. Thurszky Pál titeli járásorvos, dr. Hável József zentai járásorvos, dr. Sárkány József topolyai járásorvos, dr. Bogdánovits budapesti orvos és dr. Sági Samu zombori járásorvos. Dr. Thim Józsefnek maga *Khuen-Héderváry gróf* miniszterelnök a protektora, aki a néhai *Csincsák Flórián* révén van valami konnekszióban a pártfogoltjával. Dr. Thurszky Pál *Vojnits főispánnal* áll rokonságban. Dr. Hável Józsefért a sógora, *Matkovich Béla* újvidéki főispán buzgólkodik. Dr. Sárkány Józsefnek az a nagy érdeme, hogy a tavalyi képviselőválasztásnál kortesszolgálatokat tett *Vojnits bárónak* és erősen dolgozott *Baloghy Ernő* megbuktatásán. Dr. Bogdánovitsnak a nagybátyja, a *karlócai pátriárka* a protektora. Dr. Sági Samu pedig a szabadkőműveseknél visz szerepet, ami tudvalevőleg mindig nagy előny és jelentékeny súlyt képvisel a mérlegben. A dulakodás a legkellemetlenebb a főispánnak, akit minden oldalról erősen ostromolnak, aki azonban, szegény feje, se nem oszt, se nem sokszoroz ebben a kérdésben. Meg is mondja egész őszintén, hogy nem ő dönt, hanem *Vojnits báró* ő szent fölsége, aki diktatori hatalommal uralkodik a vármegyén, elevenek és holtak fölött. Hogy *Vojnits báró* melyik jelölt javára fog dönteni, az még egyelőre ismeretlen. Csak az bizonyos, hogy a dulakodók sokat koptatják e miatt a báró úr ő kegyelmessége kilincset.

Késelés.

A folyamatban levő sorozás alkalmából megint napirenden vannak nálunk a késelések és egyéb veszélyes kihágások. Az elvetemedett duhajkodók csupa otromba paszsióból is rátámadnak a békés polgárookra, amint történt az a *Szelence városrészen* lévő *Könyök-utcában*, ahol *Sztojánovits Miliszáv* borbélyt, aki az üzleti helyiség ajtajában állott, *szó nélkül* mellbe szurta egy ott elhaladó ismeretlen ember, akit azelőtt soha életében nem is látott. A merénylő elmenekült, a súlyosan megsebesült szerencsétlen fiatal embert pedig orvosi kezelés alá vették. A sebesülés súlyos, de a sérült megmenthető lesz az életnek. Ebben az ügyben a bűnügyi vizsgálatot *Veszeloovszky rendőrkapitány* vezeti. Mint lapunk zártakor értesülünk, a rendőrség nyomára jött már a tettesnek; a kinek nevét azonban még nem tudjuk.

Elveszett ékszer.

Március 26-án, d. u. 3—7 óra közötti időben a vasuti indóháztól a *Rákóci-ut*, *Petőfi-utca*, *Kossuth Lajos-utca* az új templomig s innét a *Matzitz-féle* vendéglő előtt a kath. legényegyletig vezető aszfalt járdán elveszett egy lapos téglalap alaku láncszemékből álló, 100 korona értékű, arany női karcsat. A megtaláló vagy a tulajdonosnál, ifj. *Erich Józsefnél*, (*Rákóczi ut 6 sz.*) vagy a főkapitánynál jelentkezék, ahol megfelelő jutalomban részesül.

Új szemétkerakó helyek. A főkapitány közhírré teszi, hogy a városi tanács a nemesmillitári-ut mellett, továbbá a gyepmesteri-telep mellett és a vágóhid mellett jelölte ki az új szemétkerakó helyeket s beszüntette a Bezdáni-ut és a Vásár-tér mellett volt eddigi szemétkerakókat. Figyelmezteti a főkapitány a közönséget, hogy a Bezdáni-ut és a Vásár-tér melletti szemétkerakó helyekre ezután szemétkerakó hordani tilos s aki ezen rendelkezést be nem tartaná azt pénzbüntetéssel fogja sújtani.

A legényegylet előadása. A zombori rom. kath. legényegylet sikerült előadást rendezett a múlt vasárnap, szép számu közönség részvételével. Az élvezetes előadás közreműködtek a következők: 1. *Csányi* Ilonka k. a. aki Rudnyánszky Gyula *A tündérek* című költeményét szavalta el igen szépen. 2. *Ferenčík* Lajos dr. főgimn. tanár, aki *A kultura munkásai* cím alatt tartott érdekes és tartalmas előadást a Fáberek és hasonló apostolok szerepléséről. 3. *Óz* *Valeth* Jánosné urnó, aki zongorajátékával szerzett nagy élvezetet hallgatóságának. 4. *Vidákovits* József, aki humoros monologot adott elő, ügyesen és nagy rutinnal. A szereplőket megérdemelt lelkes óvációkban részesítette a közönség.

Halálozás. Csapó József, Mérő Ferenc téglagyáros apósa, április hó 3-án, életének 68-ik évében, hosszas szenvedés után elhunyt. Temetése április 5-én délután ment végbe.

Szerencsétlenség. Kerényi Sándor szesz-nagykereskedő Erzsébet-körúti üzletében a szesz véletlenül meggyulladt. A tüzet nagy nehezen sikerült ugyan elnyomni, de oltásközben többen súlyosan megsérültek. Kerényinek mind a két keze összeégett; súlyos égési sebeket kaptak a segédjei is. Az egyiknek a mellkassa, a másiknak pedig keze-lába égett össze. A szerencsétlenül járt segédnek közül az egyik, nagy fájdalmában a kútba ugrott és pedig fejjel lefelé, úgy, hogy alig tudták kiszabadítani. A sebesültek állapota kielégítő.

Ehrlich-Hata 606. A vérbetegség legkülönbözőbb stádiumában, midőn már minden gyógyszerrel hasztalanul kísérelték meg a gyógyítást, rövid idő alatt bámulatos jó eredményt mutat fel az Ehrlich-féle gyógykezelés. Újabban görvélyes mirigydagokat, de idült csontszúvasodást is meglepő gyorsan gyógyított e serum. *Dr. Donoslovits Vilmos* orvos a beoltásokat úgy végzi, hogy a serum előkészítését, illetve hígítását, a legszigorúbb antisepsis betartása mellett *gyógyszerészszerrel* készítetteti elő, — így minden kellemetlen utóhatás, mely infectióból származhatna — ki van eleve zárva.

Talált tárgy. A rendőrségnél egy kis női tula-ezüst óra van — mint talált tárgyletében. Tulajdonosa, kellő igazolás után, egy év és egy napon belül, a rendőrfőkapitánynál átveheti.

Ki akar rendőr lenni? A rendőrfőkapitán a megüresedett városi gyalog- és netán megüresedő gyalog- és lovas redőriállásra pályázatot hirdet s felhívja azokat, kik ezen évi 760 korona készpénz fizetéssel, 40 korona csizmapénzzel, természetbeni ruházattal és felszereléssel, — a lovas rendőr ezenkívül 240 korona lótartrási átalánnyal javadalmazottállást elnyerni óhajtnak, hogy sajátkezűleg irt a városi orvos által kiállított bizonyítvánnyal, hatósági, erkölcsi bizonyítvánnyal és egyéb okmányokkal felszerelt pályázati kérvényüket Hauke Imre polgármesterhez címezve a főkapitánynál legkésőbb 1911. évi április hó 30-ik napjáig személyesen adják be. A kinevezésnél az 1873. évi t. c. értelmében az igazolványos altszettek elsőbbségben részesülnek. Az ezen állásra kinevezendő egyén 3 havi próba idő után — ha ezen idő alatt megfelelő előmenetelt és magatartást tanúsított lesz vélegesen kinevezve. A próba idő alatt a javadalmazás utólagos havi részletekben fizetettik.

A közönség köréből.

Tanítók figyelmébe.

Bácsbodrog vármegye tanítószövetsége az iskola és a tanítók erkölcsi és anyagi érdekeinek előmozdítása s istápolása céljából 1907. évi február hó 17-én, Szabadkán megalakította

a „Bácsbodrog-megyei Tanítószövetséget“, mely az iskola jellegére való tekintet nélkül egyesíti vármegyénk összes tanítóit. A szövetség alapszabályai 1907. augusztus 14-én, nyertek kormányhatósági jóváhagyást, mely után működését Göndör Ferenc, volt óbecsei tanító vezetése alatt megkezdte. Göndör időközben más megyébe állami tanítónak, majd kir. s. tanfelügyelővé történt kinevezetése, de főleg az 1907. évi XXVI. és XXVII. iskolai törvény megalkotása után a szövetség működése egy ideig szünetelt. Az állami és városi tisztviselők fizetésének és lakbérének újabb rendezésével a mellőzött tanítók szívét oly sok keserűség töltötte be, hogy számos sérelmeinek orvoslása és jogos kívánságainak nyomatékosabb kifejezése végett elhatározta megyénk lelkebb tanítóink egy része, hogy a szövetséget fokozottabb működésre fogja serkenteni.

Ez, de különösen ama körülmény, hogy a tanítói nyugdíjtörvény revíziója már nyolc éve késik, készítette a tanítószövetség vezetőségét a közgyűlésnek 1911. évi április 11-én, Szabadkára történt összehívására. Ez a gyűlés lesz hivatva végérvényesen dönteni abban, vajon a megyei tanítószövetség kivánja-e érdekeinek megvédésére a szövetség fenmaradását, avagy beéri-e a száján annyiszor végig húzott mézes madzag újabb ígéretésével, mely után csak a szövetség felosztása és kishitű lemondás következhetik.

Ezt vegyék fontolóra a bácskai tanítók s jelenjenek meg tömegesen az április 11-iki közgyűlésen. A szövetség meghívója:

Meghívó. A Bácsbodrogvármegyei Tanítószövetség 1911. évi április 11-én, d. e. 10 órakor közgyűlést tart Szabadkán a központi községi népiskola nagytermében, melyre a Szövetség tagjait valamint az érdeklődő megyei tanítószövetséget ezennel meghívjuk. Szabadka, 1911. évi március 2. Mezőnerics Ferenc, a szövetség 1. társelnöke. Seyfried József, ideigl. titkár. Tárgysorozat: 1. A titkár, pénztáros és számvizsgáló-bizottság jelentése, 2. Határozathozatal a szövetség fenntartása vagy megszüntetése tárgyában. A fenntartás mellett döntés esetén; 3. Tisztújítás. 4. Az 1911. évi költségvetés megállapítása. 5. Tantervizó. 6. Iskolán kívüli oktatás. 7. Egyhuzamban-tanítás. 8. Tankötelezettség végrehajtása. 9. Hitelszövetkezeti ügy. 10. Nyugdíj ügy. 11. Fizetésrendezés. 12. A következő évi közgyűlés ideje és helye. 13. Indítványok. 14. Jegyzőkönyv hitelesítő kiküldése. Megkeresések Seyfried titkárhoz Martonosra címzendők. A gyűlésen való megjelenés a titkárral közlendő

Szerkesztői üzenet.

Függetlenségi kör, Magyarokanizsa.

Hazafias érdeklődésüknek és éber őrtállásuknak szívünkben örvendünk. Védelmézzék is meg a derék magyarokanizsai kerületet, mert ma ez az egyetlen be nem vett vára Bácsbodrog-megyében a függetlenségi pártnak. Ami a föltett kérdést illeti, arra válaszunk a következő: A kör maga nem élhet felszólalással, de saját személyét illetőleg bárki felszólalhat. Ezenkívül mindenkinek, aki a névjegyzékben fölvetett, jogában áll bármely jogtalan felvétel, vagy jogtalan kihagyás miatt felszólalni. A felszólalások írásban adandók be és egy beadványba több egyénre vonatkozó felszólalás is foglalható. Tehát bárki Önök közül, aki a *névjegyzékben föl van véve*, egy beadványban felszólalhat az összes kihagyások vagy az összes jogtalan felvételek miatt. Jól is teszik, ha nemcsak a függetlenségi választók jogát megvédik, hanem a jogtalanul becsempészett más pártbeli vagy kétes elemek fölvétele ellen is felszólalnak. A névjegyzéket majd közszemlére teszik, azt hirdetésményileg tudatják. Akkor meg kell nézni és kijegyezni, hogy kiket vettek fel jogtalanul és jól utána kell nézni, hogy elvtársaink közül kiket hagytak ki. A felszólalások beadására határidő lesz kitéve, figyeljenek rá. A közszemlére kitével május elején, a felszólalások beadási határideje pedig nyomban azután lesz. Ha valamivel nem lesznek tisztában, forduljanak hozzánk, szívesen adunk útbaigazítást akár magánlevélben is.

Felölös szerkesztő: PINTER GYULA.

Nyomatott Kollár József könyvnyomdájában Zomborban.

HIRDETÉSEK.

KIADÓ!

Bútorozott szobák és Irodahelyiség azonnal vagy május 1-ére — Rákóczi-út 13. sz. alatt —

kiadó!

Bővebbet **Matusek Béla** üzletében, Kossuth Lajos-utca 14. sz. a. 37-6-6

Pallase sec.

a Magyar Pezsgő királya!

Kapható:

MAYER ISTVÁN

fűszer- és csemege-üzletében

42 ZOMBORBAN. 4-2

Fix fizetés

és magas jutalék mellett alkalmazunk vidéki ügynököket, sorsjegyek részletfizetésre való eladásához. Havonkénti elérhető jövedelem 300—600 K.

Hecht Bankház Részv.-Társ.
BUDAPEST, Ferenciek tere 6.
89-55

Eladó vendégfogadó!

Zomborban, a Thököly- (apatini)-úton, a volt Remlinger-féle, most Gromilovits Antal tulajdonát képező, az „**Arany hordóhoz**“ címzett **vendéglőjét a 22. számú házával együtt**, családi viszonyok miatt, **örökáron**, szabad kézből azonnal eladja

a tulajdonos

Gromilovits Antal,

vendéglős.

Báthori György, kertész,

jelenleg a Hungária-vendéglő tulajdonosa, ki 32 évi kertészeti munkálkodás közben e téren jó hírnevet szerzett, elvállal mindenféle

kertészeti munkát,

úgy mint:

kert-átalakításokat,

gyümölcs-, rózsafa- és szőlő-nemesítést; gyümölcsfáknak termőképessé tételére vállalkozik; úgyszintén

3000 darab legnemesebb gyümölcsfaját eladásra ajánlja. 91-61

Érdeklődők **Báthori** vendéglőjében tudakozódhatnak: **Basa-utca 3.**